

שאלות הנוגע לקיץ - שיעור 394

I. שאלות כלליות

(א) יש אומרים דהאב מחויב ללמוד בנו אף להשיט ע"ג מים (קידושין כ"ט.) ועיין בשו"ת בנין ציון (ב - קכ"ה) דהשמיט הרמב"ם דין זה משום דפסק כהת"ק ולא כה"א ועיין ברש"י הטעם דשמא יפרוש בספינה ותטבע ויסתכן אם אינו יודע לשוט וזה לא שכיח כ"כ בזמננו ולכן יש מקום להקל

(ב) מותר להשכיר לאחר באנגעלו שלו בלי הסכמת הבעלים אם לא שהותנה במפורש שאסור דלא נאמר הכלל דאין השוכר רשאי להשכיר רק במטלטלין (הלכות הקיץ זף כ"ה בשם שו"ת חבצלת השרון)

(ג) אירע לו אונס שהוא מוכרח לעזוב ולחזור לביתו אינו חייב לשלם דמי שכיר רק לפי ערך הזמן שהיה דר שם (ה"מ של"ד - ה"ה) אמנם אם קבל השכר כולו א"צ להחזיר כלום ע"ש

(ד) אין להשתמש בנייר דבק שמתדבקים עליו השרצים והעכברים שהרי מצטערים הרבה מזה ואף שמותר להרוג עכברים מ"מ יש לבחור המיתה הפחותה בצער

(ה) הקדמת התפלה בליל שבת כיון שהגר"א והפמ"ג והמ"ב כתבו שאין להקדים השבת יש סוכרים שכן ההלכה מ"מ מי שרוצה לסמוך על הרמב"ם ומהרי"ל והערוך השלחן הרשות בידם ועבד כמר עבד ועבד כמר עבד ובלבד שכוונתו יהיה לשם שמים

(ו) תורת הסווימינג פאל

הפאל אין דינו כמרחץ שאין רוחצין בחמים ומותר ללמוד ולברך ברכות שם אם אין שם ערוה מגולה ונשים הרוחצות יש אוסרים לאשה אחרת לברכת שם שהרי טפח מגולה באשה ערוה (רמ"א ט"ה - ה) ויש מקילין וכן עיקר (מ"ב ט"ה - סק"ח)

נוטל הטלית קטן מעליו זמן רב אם צריך לברך - עיין בשו"ע (ס - י"ד) דאם פשט טליתו אפילו היה דעתו לחזור ולהתעטף בו מיד צריך לברך והרמ"א כתב שאין מברכים אם נשאר עליו טלית קטן והמתחלוקת תלוי אם ההפשטה הוי הפסק (מ"ב סק"י) ולכן כתב הבה"ל (ד"ה וי"ה) דהיוצא מבית המרחץ צריך ברכה שנית דאיכא הפסק גדול ויש מי שאומר עד ג' שעות נקרא מיד וכ"כ השו"ת חלקת יעקב (ב - ק"ה) ועיין בשו"ת ציץ אליעזר (י"ג - ד) שכתב בשם התורת חיים דאפילו אם מפסיקים טובא בין הפשיטה ולבישה אין מברכים כיון שדעתו לחזור וללובשם וכ"ש אם מוכרח לחזור וללובשם ועיין בשו"ת באר משה (ו - ה) ולמעשה הואיל ואנו קי"ל ספק ברכות להקל אין צריך לברך

אם מותר לאשה להביא את בנה בן ג' שנים לסווימינג פאל לרחוץ בין הנשים הגרש"ז אויערבך פסק דיש להקפיד מג' שנים ואילך אולם בילדה עם האבא אפשר להקל יותר מפני שהיא לא רואה שום ערוה שם כי הגברים מכסים ערוותם ופשוט שעל הילדה יש להקפיד על לבוש צנוע עפ"י הלכות צניעות (ספר הליכות בת ישראל פרק ז - סע"ה ל"ט) והביא עוד מספר אמרי יושר שהחזו"א אמר בנידן דידן שאם יכולים לזכור הבן לכשיגדלו יש למנוע (מעשה של רז משה גרוסמאן) ועיין בתשובות והנהגות (ב - קל"ז) דלענין טפח מגולה דדעת המ"ב לאסור מבת ג' (ה"ח ט"ה צ"ה"ל ד"ה טפח מגולה) והחזו"א (סימן ט"ז - סק"ח) חולק שאין שיעור בשנים אלא כפי גודלם אבל היינו בגלוי טפח לבד לענין אמירת ד"ת כנגדה אבל לראות ילדה כמעט ערומה לכ"ע הזמן קודם אפילו להחזו"א ועיין בשו"ת שלמת חיים שהגאון רבי יוסף חיים זוננפלד מורה ג"כ שהשיעור מבת ג' והלאה

II. שבת שאלות

(א) השתמשות בעיר קאנדישענער בשבת ויו"ט פתיחתו ע"י נכרי

עיין באג"מ (י"ד ג - מ"ז - ז) דאפילו ע"י רמיזה פתיחתו אסור ודומה אם הנכרי מבשל עבורו דודאי יכול להיות גם בלא אכילת דבר שבישול בעדו מ"מ בישול זה לא היה לו וכן כענין הכל חולים אצל צינה (רע"ו - ה) מותר משום חולה ולא משום מוסיף חום כחדר (דיש להתיר דרך רמיזה) וה"ה הנאה מזגן אויר (a/c) הרי לא יהיה לו אף בשעת הדחק

ול"ד לקריאה דשייך בשעת הדחק בלא הדלקת הנכרי שהוא רק מוסיף אור (מ"ב ע"ג - ע"ו) הגרי"ש אלישיב אסר מטעם אחר דרמיזה אינו מועיל דהרי גם כשהנכרי בא מרצון עצמו לעשות מלאכה עבור הישראל חייבים למחות בידו (מ"ב רמ"ג - ה) ושאני "הנר אינו מאיר יפה" דאינו עושה מלאכה מושלמת חדשה עבור הישראל ופתיחת האגרת מותר ע"י נכרי שהיא רק תומרא ולכן מותר דרך רמיזה וכ"כ המג"א (רנ"ג - סק"ט) דאם רואה ישראל דהעכו"ם עושה מלאכה בחפצו צריך למחות ולכן רמיזה מועיל רק בחפצו של העכו"ם ולא בחפצו הישראלי וכ"כ המ"ב (רע"ו - סקל"ז) דאפילו להוסיף הנכרי שמן בשבילו צריך למחות אם הוא נר של ישראל וע"ע במ"ב (ע"ה - סקט"ד) בענין עשיית גבינה בשבת ועיין בהגר"ז (ע"ז - ז) דאם עושה בשביל הישראל בנר של ישראל אסור אפילו בלא רמיזה והוא עושה מעצמו

לכן האג"מ פסק לאיסור משום דרמיזה מועיל רק על תוספת הנאה ולא על הנאה חדשה אמנם הגרי"ש אלישיב אסר משום דבכלל אין היתר דרך רמיזה

(ב) אם מותר לפתוח השירים (umbrella) המאהיל על השלחן שתקוע בארץ

עיין בתזו"א (נ"ג - סק"ו ד"ה "דברי הגר"ז") דיש להתיר דזה ממש דין כסא טרסקל (ט"ז - ה) ואין מקום לחלק כאן בין נעשה לאהל ללא נעשה לאהל

עיין בשו"ת אג"מ (ד - ק"ה - ג) שכתב בדבר למתוח האהל הקבוע בעגלות תינוקות שהתזו"א התיר יש להחמיר בלא פריסת טפח מערב שבת

(ג) נתקלקל החשמל וחזר ונתקן ע"י נכרים אם יש ליהנות מהאור והבישול ואבאר

(ד) מי שאינו נוסע מקודם ע"ש להבנגאלו וכדומה נקרא פושע

(ה) אכילה על גבי עשבים בשבת ואם קרוב לפסיק רישא אסור

עיין ברמ"א (ע"ו - ג) שטוב להחמיר שלא לאכול בגנות אם ישתמש שם מים דבקושי יש ליזהר שלא יפלו שם מים ועיין בב"י שהובא דין זה בשם ספר התרומה וכתב עוד בשם הסמ"ג דבגינת חבירו שאינו נהנה בגידול העשבים תלוי במחלוקת הערוך ותוספות ואנו מחמירים כשיטת התוספות

ועוד בבאנגאלאו אפשר חשיב ארעא דחבריה והוא פסיק רישא דלא ניתא ליה דרך גרמא ורק קרוב לפסיק רישא ועוד אפשר בשאר משקים שאינם מצמיחים אין הרמ"א נוהג איסור ורק במים כתב שטוב להחמיר ועיין עוד במ"ב (סקט"ט) שכתב דלכתחלה ראוי ליזהר בשאר משקים וזה לענין ליטול ידים על העשבים ולא באכילה בגנות שהוא רק בגדר טוב להחמיר למעשה לכן כתב הרמ"א בלשון טוב להחמיר שלא לאכול בגנות אם ישתמש שם עם מים כי מעיקר הדין נראה דמותר אבל אנו צריכים לנהוג כחומרת הרמ"א ואם רוצה לאכול דוקא על גבי העשבים יכול להניח מפה (plastic) תחת השלחן והמים אין נופל על העשבים ורק על המפה

(ו) אם יש איסור נולד בעשיית קרח בשבת

לכאורה דבר זה תלוי בענין נתינת פשטיד"א כנגד האש והשומן שבה שנקרש חוזר ונימוח דהמחבר מתיר והרמ"א פסק להחמיר לכתחלה ובמקום צורך יש להקל (ע"ח - ט"ז) אמנם השערים מצויינים בהלכה (פ - הטרה י"ח) כתב דמה שפסק השו"ת דובב מישרים דמים הנעשה קרח יהיה נולד זהו במשתמשים בהקרח לקרר המאכלים והקרח בעצמו לא היו אוכלים אותו ולא היו רוצים שהקרח ימוח לכן חשיב נולד משא"כ בזמנינו שמשתמשים בקרח ליתנו בכוס מים להקרר המים וחוזרים ונימוח כ"כ השו"ת בצל החכמה וכן הובא הטעם הזה בשם בעל האג"מ בקונטרס אור השבת (ד - דף ק"ז) וכן שמע רב שמעון אידער מפי בעל אג"מ דאינו רואה מקום לאסור ובפרט לאורחים (דף 120) עיין בשש"כ (י - הטרה י"ד) בשם הגרשז"א דלא אסור משום נולד אלא בנשתנה למעליותא משלג למים ולא להיפך

(ז) הרא"ש היה נזהר שלא להטיל מי רגלים בשלג ולכן טוב שלא לתת מים ע"ג קוביות קרח ויתן קודם המים בכוס ואחר כך הקרח (ע"כ - י"ד) וגרע טפי שצריך להמי קרח אמנם יש מתירים אפילו לרסק בידיים לתוך הכוס והטעם דכיון שנתערב במה שבתוך הכוס ואינו בעיץ לא גזרו ביה כלל (מ"ב ע"ג - ל"ד)